



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1538/2022
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Лазић, адвокат у ..., против туженог „Комерцијална банка“ АД Београд, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Пожаревцу Гж 389/20 од 22.07.2020. године, у седници већа од 12.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог.

ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуде Вишег суда у Пожаревцу Гж 389/20 од 22.07.2020. године и Основног суда у Пожаревцу П 1525/19 од 10.03.2020. године тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев да се утврди да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о динарском кредиту за рефинансирање са осигурањем живота број ..., закључен 30.10.2017. године између парничних странака, који гласи: „Корисник кредита се обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 2% од износа реализованог кредита из члана 1. овог уговора“ и да се обавезе тужени да тужиоцу исплати износ од 18.500,00 динара са законском затезном каматом од 13.10.2017. године до исплате и захтев тужиље за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 55.700,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П 1525/19 од 10.03.2020. године одбијен је приговор месне ненадлежности, утврђено да је ништав члан 6. став 1. уговора о динарском кредиту за рефинансирање са осигурањем живота од 13.10.2017. године закључен између парничних странака и обавезан тужени да тужилци исплати износ од 18.500,00 динара са законском затезном каматом од 13.10.2017. године до исплате и на име накнаде трошкова

поступка износ од 19.100,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу Гж 389/20 од 22.07.2020. године одбијена је жалба туженог, потврђена првостепена пресуда и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле уговор о динарском кредиту за финансирање са осигурањем живота број ... дана 13.10.2017. године којим је тужилци одобрен кредит у износу од 925.000,00 динара. Чланом 6. ставом 1. уговорено је да се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 2% од износа реализованог кредита из члана 1. уговора. На име трошкова кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење тужилца је туженој платила износ од 18.500,00 динара дана 13.10.2017. године.

Тачком 3.3. понуде за закључење уговора од 10.10.2017. године, у оквиру врсте и висине свих накнада и других трошкова који падају на терет корисник, наведена је накнада за обраду кредитног захтева од 2% од износа кредита, односно 18.500,00 динара фиксно.

Према становишту нижестепених судова, тужбени захтев је усвојен применом чланова 12, 15, 103, 105, 210, 214. и 1065. ЗОО јер тужени није образложио од чега се тачно састоје трошкови обраде кредитног захтева и пуштања у коришћење, ни како је дошао до тог новчаног износа, нити је определио структуру трошкова.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. ставу 1. ЗОО уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. став 1. истог закона.

Према одредби члана 1065. ЗОО уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Према члану 1066. ставу 1. ЗОО уговор о кредиту мора бити закључен у писменој форми, а према ставу 2. уговором о кредиту утврђује се износ, као и услови давања, коришћења и враћања кредита.

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга закљученог Уговора о кредиту произлази из члана 43. Закона о банкама којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручују кориснику („Сл. гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС“, бр. 36/11), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају јер је предметни уговор о кредиту закључен 13.10.2017. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у члану 17. ставу 4. тачки 10) Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање) и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа обавештења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање, на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3) и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Сл. гласник РС“, бр. 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина обрасца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3. висину и врсту свих

накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према списима предмета, тужени је доставио тужиљи понуду за закључење уговора од 10.10.2017. године у којој је наведено да накнада за обраду кредитног захтева износи 18.500,00 динара. Како је тужиља приликом закључења уговора 13.10.2017. године писмено обавештена о обавези плаћања накнаде за обраду кредитног захтева и износу те накнаде, то банка није била у обавези да доказује структуру, нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. става 1. тачке 12) Закона о заштити корисника финансијских услуга. Исказивање ове накнаде за банкарску услугу (обрада кредитног захтева и пуштање кредита у коришћење) задовољава услов одређености уговорне обавезе и у смислу члана 50. ЗОО (врста и висина/фиксна или променљива). Следом изложеног, побијана уговорна одредба члана 6.1. уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева банци плати једнократну накнаду у висини од 2% од износа одобреног кредита, није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. С обзиром да побијана уговорна одредба није ништава, то тужиља неосновано потражује наплаћени новчани износ са затезном законском каматом на основу чланова 104. и 214. ЗОО.

Применом члана 165. става 2. у вези чланова 153. става 1. и 154. ЗПП, Врховни касациони суд је обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове поступка у износу од 55.700,00 динара. Наведени износ обухвата награду пуномоћнику за заступање на рочишту од 04.03.2020. године у износу од 7.500,00 динара, за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и ревизије у износу од 18.000,00 динара и судске таксе на жалбу у износу од 1.400,00 динара, другостепену пресуду у износу од 2.800,00 динара, ревизију у износу од 5.600,00 динара и ову пресуду у износу од 8.400,00 динара. Туженом није досуђена накнада за састав поднеска од 16.01.2020. године јер није био потребан за ову парницу.

На основу члана 416. става 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић